

ТЕМИШВАРСКИ БЕСНИК

Преплата за Румунију:
1/4 годишње 60 леја,
1/2 годишње 120 леја,
за целу годину 240 леја.

Уредништво и администрација
ТИМІШОАРА II.
Strada Samuil Micu No. 3.

Година I, број 2.

Главни и одговорни уредник:
МИЛУТИН М. ПОЛЛОВИЋ

19. новембар, 1933. г.

Др. Михајло Полит-Десанчић

У вези са пренашањем моштина Михајла Полит-Десанчића из Темешвара у Нови Сад и поводом 100 годишњице његова рођења, желимо посетити неколико реди овом нашем пеликани и упознати шире слојеве овадешњег Српства, особом и радом Његова. Не може се доста похвалити иницијатива Матице српске у Новом Саду, да се мошти великог Полита пренесу у ослобођену државу за чије ослобођење он целог својог дугог живота радио, и да му се прослави стогодишњице његова рођења бда почаст, коју заслужује за све оно што је за српски народ учинио.

Рођен 1833. године по оцу је Полит био пинарског порекла а по матери припадао је историјској српској породици Десанчића. Отац му је био један од најбогатијих и најугледнијих трговаца у Новом Саду, а мати кћи богатог трговца житом из Баје, била је врло образована жена. Родитељи су му живели интелектуалним животом, и у том правцу васпитали су и своју децу Михајла и Савку улажу за Др. Јовану Суботина, познату имену јавну интелектуалну раденицу. После свршене гимназије студирао је у Паризу у Бечу, где је и промовиран за доктора права. Још као студент био је по препоруци свог зета Др. Јована Суботина лични секретар кнеза Данила на Петину, но кратко време. Од 1861. год. када је први пут изабран за посланика у хрватском сабору, живи у Загребу све до 1867. када је по повратку са етнографске изложбе у Москви као велики русофили морао напустити судску каријеру сјајно започету у Загребу. Полит се тада враћа у Нови Сад полаже испит на мађарском језику и постаје адвокат и вођа Српства. Као

такав уређује лист „Браник“ све до 1914. г. За време светског рата био је у изгнанству, где је писао своје мемоаре. По свршетку рата живи код своје кћери на једној бустари у близини Темешвара, где је умро 20 марта 1920. год. у 87 г. живота дочекавши остварење својих идеала.

Политички рад Политов био је нечита бора против Беча и Пеште. У свима политичка догађаја од 1861—1914. год. Др. Михајло Полит Десанчић најактивније учествује. У политички живот Полит није ушао из личне амбиције већ су њега на ту службу потисли политички Војводе, занесена младина Стевозара Милетића, била је у бунтовничком расположењу против угњата. И Полит оставља уобичајен лич живот за који је имао све услове — прима права и све баше особине Милетићеве политике, баша се свом синау у политичку борбу са снавом и ослобођење свог народа и на ту наљу ради предано до краја свог живота.

Још првих дана своје политичке акције, Полит изабра на поврнину величанственог духа, одговорношћу и деловитишћу. Он осећа и прехиља далеко у напред догађаја. Полит види даље од своје околине, када прогнорје промет Аустро-Угарске монархије као и даље доди угњетачку политику према некарабарским народина. Као одличан, говорник и ретко интелектуални човек, био је највећи парламентарцац до само Војводине, већ и целог српског народа. Његови говори у парламенту и у сабору, били су увек на висини, одликујући се обавишним аргументима улогиним тоном и старољеношћу. За Полита кажу, да је имао све особине парламентарца, јер је био политичар по инстинкту, моралста по души, правник по струци. А исто се са правом може рећи, да Полит у својим животу никад није мењао правца политике, није скретао са пута нити је обавио старе идеале да би се кљавио новима. Но Полит не води огорчену борбу у пештањској партији само за Србе, он устаје у одбрану и залаже се и за друге потлачене народе у Аустро-Угарској. Он тражи реформе и демократска права, како за Србе тако и за Словене и Румуне. Он је председник клуба народносна посланика у Будимпешти. И никада у историји

угарских Срба Полит не би заузео оно видно место, нити би се Европа већ тада заинтересовала проблемом Аустро-Угарске монархије, да се је Полит огрчино у својој борби на одбрану и заштиту само својих уних земљака.

У спољној политици био му је главни циљ, решавање источног питања, јер он је свестан тога да прво треба ослободити балканске народе од Турака, а то ослобођење ће само собом повући слом монархије. Када је 1861. год. Полит изабран за сремског посланика у хрватском сабору још у почетку његове политичке каријере, био се снапао у Загребу и спријечио се са истакнутим Хрватима, бискупом Штросмајером, историчарем Рачкић итд. Са Штросмајером доцнијом се Полит до бискупове српци ту је алико. Хрвати и био ни је одан и после, када је као посланик пачевањског среза у пештањском парламенту бранио као Србин јавно интересе Хрвата, док су Хрвати сами били негодници. Значајне су његове речи изречене у сабору: „Шта долазиу Хрвати, долазиу и Србе. О томе Ма-

бари треба да буду начесто“. Величина Полита лежи баш у томе, што се борно не само за Србе већ и за Хрвате. Он је био претеца постојећег прерата и уједињења, и заслужује да му кости почивају мирно у великој Југославији, а његов дух нека вечно бди над уједињеним тровишним народом.

У случају потребе сваке врсте помоћи и мануфактурне робе обратите се поверљивим фирми

Баумвинклер и

Маркс

(Код белог голуба)

У Темешвару-Фабрици, ул. 3. Август

број 24.

Нова влада старих либерала Председник нове владе г. Дука даје програм

После уобичајеног саслушања меродавних личности, Нр. В. Краљ поверио је у уторак г. Дуки образоване нове владе. Истог дана предвече поднео је министарпредседник

Владару именни нове владе, а у 7 сата увече појавили су се чланови нове владе у краљевом двору, где су на свечан начин положили заклетву.

Чланови нове Владе
Коначни састав нове владе је следећи:
Министарпредседник: Дука.
Иностранних послова: Тишуску.
Народна одбрана: Генерал Ука.
Унутрашњих послова: Инкулеу.
Правде: В. Анђонеску.

Финансија: Дину Брајшану Јавних радова: К. Дамийриу.
Саобраћаја: Р. Фрнатишвић.
Трговине и индустрије: Ташиареску.
Просвете: Др. Анелеску.
Пољопривреду: Читојану.

Министарпредседник даје програм нове Владе
Још истог дана дошло увече изјавио је министарпредседник пред страним новинарима следеће:

Задатак владе је, да државу изведе из данашњег ишећког положаја. Најважније је поново ус-

пославење дисциплине, реда и државне дисциплине. Поново желимо успоставити парламентарну демократију коју смањимо за основу уставних одредаба, а уједно да пробуђемо свести и осећаје демократије у народу. Трдућемо се да уредимо државне финансије, и смањимо, да је успоставимо равнотежу у њима најважније.

У спољној политици осећајемо верни нашим савезницима, а са осталим државама желимо живети у љубави. Та околности, да вођство министарства спољних послова ос-

Распуштање

Нова влада је решила, да парламент још не распусти. Пре се има дан нових избора утврдити, и тек тада ће се ступити распуштању парламента. Краљевски декрет о

Укидање министарских аутомобила
Нова влада жели увести да лекосејне мере штедње. Као први корак у овом правцу може се назначити укидање свих министарских аутомобила. Сви аутомобили додељени су

Јесења сесија парламента отворена

15. новембра пре подне одржан је први министарски савет нове владе. Исто је данас отворен парламент. Било је присутно око 40 посланика и 20 сенатора већинском делом либерала.

Дука је прочитао краљевски указ, којим се јесење сас-

Др. Димитрије Нистор префект жупаније
За префекта Темниш-Торонталске жупаније именован је Др. Димитрије Нистор, који је у Букурешту већ положио заклетву.

Нов префект је Банатина. После испита зрелости на румунској гимназији у Брашову свршио је теолошки факултет, међутим положио је док-

На целој територији Аустрије уведено је ванредно стање

Завођење прекор суда и смртне казне

Због сталних немира у Аустрији аустријска влада предузела је одлучне кораке. Овим дан издава је јаредбу којом се установљавало за извесне злочине преки су и овет се уводи суду кривичном у Аустрији. Савремена влада овом јаредбом усвојила је већ давну жељу већине радног народа Аустрије, који за-

же је у рукама Тишулеску, јесће јемство, да ће спољна политика Румуније истовремено бити осигурована. У самој држави пак изгледа да доносимо у склад са интересима свих народа који овде живе, без обзира на расу, језик или веру њихову, јер у њихову свест државне лежи складна и корисна сарадња са својим народом у држави.

У 11 сати ноћу одржао је Дука у салу краља говор. Саопштио је народу, именовавше нову владу, и да ће нова влада бити влада реда и реда.

Замolio је грађанство да и даље помаже владу у њеној тежњи.

парламента

распуштању парламента мора у с мислу устава истовремено садржавати и рок нових избора а влада у овом питању још није донела одлуку.

министарство војске, једино министарпредседник је задржао један ауто. Друга мера штедње је, да државни подсекретари не добијају плате.

седање парламента отвара, и да ће се прва седница одржати поподне. На пододневни седници одложене су седнице обеју кућа за три дана. После три дана изаћи ће указ о распуштању парламента, а истовремено назначиће се нови избори за 17. леп.

торат права Био је док време главни бележник града Темнишвара, народни посланик и сенатор И као главни секретар либералне странке у новој жупанији радио је на опште задовољство. Арадски префект је постао Јован Гроза, а карашки Паја Лупта.

хтења заштити и гаранцију мирнога реда. Увођење прекор суда, не изазива никакво ограничење слободног кретања становништва, и они који поштују ред, не треба ништа да плаше. После овог мера изгледа да је ситуација у Аустрији врло озбиљна.

покушају остати, да главни кривни своју заслужену казну исплатију, јер се од њих ни један не налази у држави.

У току расправе саслушани су

остали оптужени, који сви наглашаву своју невиност. Из њиховог исказа види се, да су директори Рајна-Розенвалд и Хауска радили да су хтели узастезну главну анкету, а са њом и љубави.

Прења исказу појединих бивших чиновника заслужила је бавка велике смеће. Пореа свег то пронао је један српски новинар завола на српском језику.

Пресуда ће се изрећи за који дан.

Мил. Арађанин привољски помоћи салон за даме.

Примја порубине по мри.

Темнишвар Град

Улица Содлерер бр. 2

Вугарски принц Кирил у Београу

Краљ Александар дочекао је на станици принца Кирила

На повратку из Италије допутовао је у Београу бугарски принц Кирил. На станици Принца Кирила дочекао је сам Краљ Александар са својом пратњом. Бугарски Принц бавио се два дана у Београу као гост Ив В. Краља Александра.

Мушки штофови у највећем из- бору и најјеп- тиније код фирме

Рабонг и
Шнајдер
Темнишвар I,
Трг св. Борја

Нашим штофовим читаоцима!

Из прва два броја нашег листа имао је сваки прилике осећати се, да „Темнишварски Весник“ доноси аминљиве вести како за народна тако и за земљопоседа, занатлију, младеж, и да на тај начин пружа сва оно, што се од једног недељног листа може очекивати.

После пријема другог броја молимо шт. читаоце да се одлуче за претплату на једини српски лист у Румунији, по једној цени од 20 леја месечно.

Молимо парокшијске званика, да путем од њих назначених повереника наплате претплате а новцу о нашем трошку поштом поштом. Исто утврђено молимо списак коначних претплатника да нам се одмах поштом после пријема другог броја. Не губимо на виду да је српски штампарија и и сила нашег народа, те се надамо да ће сваки добар Србин претплатити овај српски лист у држави, јер без довољног броја претплатника немаче се лист одржати. Поједини бројеви имаће 4, 6 до 8 страна.

Пред руско-јапанским ратом.

Ратоборни говор Молотова

Од како је Јапан стекао хегемонију на дикомм источу, збога чега се рат заигнео својом интересу, да не поуступити државу на свету, и то највећа капиталистичка држава Уједињених Америчких Држава и бившег Царства Јапана. Овај рат је избио. Према овој вести, у руским и америчким поморским кружницама протучава се сада могућност принамерног постојења једне америчке поморске дивизије, у руским дуканама Тихог Океана, а пре свега у Владивостоку.

Према вестима из Америке познато се, да се је Лигу нација у Вашингтону сазнао, и да ће Странке не америчке државе признати Совете. Изајављују у обзир измирење између Русије и Сједињених држава, Јапан поздравља жељу америчког народа Кина, да би у случају рата између Јапана и Русије, Кина одлучила да добронамерно неутрализира. Молотов председник Савета народног је велики говор на годишњој седници већерске револуције у којој је из следеће изјавио: Совети воде мирољубиво политику, по советским војскама је добро спремна и у стању је да изврши своје неупријатељне.

Ратне припреме у Источној Сибирији

Како из Владивостока јављају извештаје да тамо велика урушност. Становништво очекује сваког часа да избије рат, за који се народ много одлучењава. Већа комунистичке странке у Владивостоку изајавио је један манифест становништву у којем јавља, да је неизбежан рат са Јапаном.

450. годишњица рођења Мартина Лутера. 10. новембра понавља се 450. рођендан великог реформатора евангеличке цркве. Овадана евангеличка црква прославља је овај дан на достојан начин.

Пред коначним решењем земљопоседничких дугова у Југославији. Праскојски југословенски свишци из Београда изјавио је на јавној влади Др. Српских изјавио је на јавној влади један интересантан, да ће влада у скоро постојећем парламенту законски предлог о решењу дугова земљопоседника.

Коментетичке артикле треба антијатричарских маркана снабдевати. Код овадешњих финансијских дирекција стигле су инхитирујуће зајављивања, да је извесно да се не изјављује, да је извесно да се не изјављује, да је извесно да се не изјављује.

Поновно ступа у крестот заварење берберинца недељом приподне. Код овадешњег инспектора државне присила је наребада извршити, која постоје успостављати стари ред у погледу заварење берберинца недељом. Ова министарска наребада о заварењу берберинца у недељу, ступа одмах на снагу.

Дали треба неговати српску црквену песму?

Насам досада имао прилике, да истакнем једне постојеће, да једнако сам од тога да јајем какве директне појединим певачким друштвима

Батисте у бојама и тусоре као и свиле за женско рубље има стално и у великом избору у

Народном Магазину
(Volkswarenhaus)
Темнишвар
I, Пајања Уларјер бр. 9.

у просторијама
б и н и е
Швапске Централне Банке.

Спортске вести из Југославије:
Београд
 Југославија - Баск 2:2 (2:0) Југославија је несретно изгубила један бод.
Батреб
 Халк - Приморје 2:0 (1:0)
Суботина
 Жак - Салд 3:3 (1:2)
 Баска - Хајдук 4:1 (1:0)
Нови Сад
 Нас - Раднички 2:1 (1:0)
Апатин
 Три Звезде - Фаско (Суботина) 3:3 (1:1)
Велики Бечкерек
 Висолина - Берац 3:2 (1:1)
 Обала - Шесбине 2:0 (0:0)

Стечај

Код Српске правос. цркв. општине у Темишвару-Граду расписује се стечај на управљена места:

1. књигове
2. благајника и
3. надзорника свих општинских домова а уједно и првог татора.

а) Дужности књигове предвиђене су у правилнику стам, да је обавезан да одржи значајне часове од 9—1 пре, и од 3—6 часова поподне. Књигова треба да је као такав оспособљен, Србин православног вера, и да влада осим српског језика још и румунским, немачким и мађарским.

б) Дужности благајника прописане су правилником с тим да је обавезан значајне часове дневно од 9-1 до подне одржати, а поред тога прва

четири дана сваког месеца и после подне држати значајне часове.

в) Дужности надзорника свих општинских домова прописане су правилником с тим, да је обавезан дневно значајне часове као и књигова одржати, а осим тога и зграду св. храма надзиравати и вршити дужност првог цркв. татора. Благајник мора положити каузију од 20.000 леја у готовини или вредносним папирима.

Прописи састављене молбе са сведоштвама о сврхеним наукама и досадашњем службовању имају се поднети одбору ове Цркв. општине до 15 дец. 1933.

Првенство имају кандидови ове цркв. општине.

Од књигове тражи се сведоштва зрелости, а од благајника вишегодишња пракса. Изабрани се бирају на прву годину привремено, те ако дужностима удовољавају, служба им се сматра сталном на 6 година у којем времену могу се само дисциплинарни путем отпустити.

Берива чиновника предвиђена су у цркв. општ. предрачу. Наступање дужности је 1 јануар 1934.

Из седнице Цркв. одбора Цркв. општине у Темишвару-Граду одржане 3 новембра 1933.

Милан Крајован с. р. председник
 Светислав Селехановић с. р. секретар

Лене и добре шешире

као и кошула, краткове, кунале, чардаи и све мушке помодне артикле вишефукционалне у највећем избору појединачно

насл. **Густава Новака**
 Темишвар-Јосифово
 улица Бонац бр. 20.

Сва банатски економи набављају кућене у пољопривредне справе у гвојдари

Ferrum

Темишвар-Град, у кући; Црквене општ.

Трајна електрична ондулација (траје 6—8 месеци), фарбане косе, гвојдено ондуирање, машини, бријачи и шишање обала

Паја Тодоров фризер

Темишвар-Град, улица Лаба Јулија (Макрин дом).

Франа Тејнор & Комп. ОПТИЧАР

Најбоља роба од челика, бријачи, наглази, машини за пишање косе и браде и вештачко осветљење

Темишвар-Фабрика
 Пајана Трајан бр. 1 Телефон 561

Идеална сретства за негу лица

Заида крем, пена, сапун, пудер добијају се у апотеци „Салватор“ Темишвар, 1. поред нафне Јојак

Рагаљи

ћурчија и стоваришнице крана

Темишвар П., ул. Давидов (главна ул.) бр. 38 (7)

Душан Турински

бравар и водоводни инсталлатор

Темишвар-Град

Улица В. Александари бр. 10, српски дом

Стакарска радња

И. Адлер и Син

Темишвар П., Панај Рајн 2. Тел. 100.

У српској гостионици Крајована у предграђу Јосифово добили ручак од три јела на 20 и 25 леја. Изврсна кућа и добро паље.

Мушки кројач за господу и свештенике

Љубомир

Бесуљ

Темишвар-Град, Владичански двор.

Највећи избор у којимама ремијама торбама и кофери мапо најјефтинијој цени код произвођача

Темишвар-Фабрика
 Пајана Трајан бр. 1 Телефон 561

Ципеле најсепше и најјефтиније, купујете код фирме

Фридман

Темишвар-Град
 Палата Лефлер, прекопута „Јојак“.

Штампарски шегрт Србин са великим разредима средње школе, прила се са платом. Штампарија Вилер Темишвар П.

Ко жели што, купити или продати, нека оласи у

Темишварски Весник, па ће имати сигури успех.

Помоћу штикерје, ажуре велове за невесте као и прелачене

Кирџе Темишвар П., улица Бонифација де Сикон 1.

За три дана добијете лепо и свеже лице употребом

„М И А“ крема

Апотека: Др. КОВАЧА,

Темишвар, П., ул. Давидов (главна ул.) бр. 33—35.

Јарослав Брада

ројалајал мушких, женских и девајских

Темишвар-Фабрика,

Улица Давидов (главна улица) бр. 10

Најбоља радња у Банату готових одела за мушке, ораслају

у малу децу

Артур Кинч

Темишвар-Фабрика

Ј. ВАЛТРИХ

ТЕМИШВАР-Фабрика

Панај Трајан бр. 1.

Електрична трајна ондулација, бојдисање косе, модерна

косметика.

Најефтинији и највећи извор за куповање женских модерних штофова и свиле

ДЕНЕШ И ПОЛАК

помодна радња за даме
 ТЕМИШВАР
 ФАБРИКА

Српске књиге, часописи, верничке карте, свадбене позивнице и свадбене тискарске штампа наукуније и најјефтиније

штампарија и литографија

Леополд Видер

ТЕМИШВАР, 1. улица Евгена де Савоје бр. 4.

Специјална деликатесна
радија

Мирчетић

Темешвар, I.
ул. Адама Луцаја

Слагалиште чоко-
ладе, ликера, теја,
рума, кекса и
сардина

Телефон бр. 5—18.

Душан Лазић

Темешвар-Град

Башкету број 5

Препоручује своје
богато снабдевано
стварнице у ло-
вацких пушкама,
флоровима, нитол-
лама, револверима,
патронама и ло-
вачком прибору.

Израђујем сваке врсте
серсаве и хамова, а
нарочито сватовске ник-
ловане по најповољни-
јим ценама, наручбине
примаам

Милан

Јорговић

сарач и седлар

Темешвар I.,

ул. Бужен де Савоја

Мушки кројач
за господу

ГУЦУ

ТЕМИШВАР I.,
улица Унгуреску (у српс-
ком дову)

Наочари, термо-
метри и лекар-
ски инструменти
најјефтинији код

Кечкемети

Темешвар I.,
Беранска улица

Позив на прејшплаш!

Темешварски Весник излази
засида недељно једанпут, и
може се прејшплашати по
јефтинијој цени од

20- леја месечно

у администрацији листца, и
код повереника ваше општинне.

Новчане пошиљке имају се
упућивати на адресу „Admin-
istracija Temišvarski Vesnik“
Timişoara. II. Strada Samuil
Mici 3.

Посетите фирму

Р а д о

велико стоварнице

и погледајте излоге

женских бунди, капу-
та и хаљина

Темешвар I., Ред кућа кафеана „Лоја“.

Ненадмашиво у укусу, какво-
ћи и цени!

Специјална кројачница за
сваковрсне униформе

Шалиначки и Јанку

Темешвар I.,
пјача Уланица 4, поред
Српске правде

Израђујемо свако-
врне капе за уни-
форме, ватрогасце,
војнике, ђаке и же-
љезничаре, исто тако
штакане значке у
злату и сребру. Ве-
лико слагалиште у
приборима за уни-
форме и т. д.

Р
А
С
П
И
Р
О
Д
А
Ј
А

Од власти одобрена

РАСПРОДАЈА.

Због ликвидарања радње распро-

даје се сва роба фирме

GOLDHAUS

Наше цене претстављају у данашње време право чудо, јер продајемо по најјефтинијој цени, далеко
испод цене коштања. Распродајемо једино у нашој главној радњи

Град, Piața Unirii број 7.

Ово је прилика која се више не понавља, да можете по не-
чувено сниженим ценама сву вашу потребу у мануфактур-
ној и помодној роби набавити.

Ово је **РАСПРОДАЈА!** Услед тога дођите у **GOLDHAUS** и купуј-
те све шта вам је потребно, јер нико не сме да пропусти
ову zgodnu прилику! Запамтите добро адресу:

GOLDHAUS,

Темешвар-Град,
Piața Unirii 7. —

Тошак, прекопута префектуре.

!!
Г
О
Л
Д
Х
А
У
С
!!